

SZAKMAI ANYAG

a biztonsági elemzés/jelentés időszakos felülvizsgálatához

I. Jogszabályi előírások értelmezése

Kat. 32. § (3) A **biztonsági elemzést**, működő veszélyes ipari üzem esetén a külön jogszabályban meghatározott időszakonként, de legalább **ötévenként az üzemeltető felülvizsgálja**, és **szükség szerint módosítja**. Az üzemeltető **kérelmet nyújt be** a hatósághoz az engedély meghosszabbítása iránt. A kérelemhez **csatolni kell a felülvizsgálat eredményét** és - módosítása esetén - **a módosított biztonsági elemzést**. A hatóság a biztonsági elemzés alapján dönt az engedély meghosszabbításáról. A hatóság az engedély meghosszabbítását kormányrendeletben meghatározott feltételekhez kötheti.

Kat. 33. § (2) A **biztonsági jelentést**, működő veszélyes ipari üzem esetén a külön jogszabályban meghatározott időszakonként, de **legalább ötévenként az üzemeltető felülvizsgálja** és **szükség szerint módosítja**. A felülvizsgálat eredményét, illetve a módosított biztonsági jelentést a hatóság részére megküldi. A hatóság a jelentés alapján dönt az engedély meghosszabbításáról, illetve annak feltételeiről.

R. 7. § (1) Az üzemeltető a biztonsági jelentést, illetve a biztonsági elemzést - a hatóság által történő elfogadást követően - legalább **ötévenként felülvizsgálja, és szükség esetén módosítja**.

(4) A **felülvizsgálatról készült jegyzőkönyvet** az üzemeltető a hatóságnak haladéktalanul megküldi. Ha a felülvizsgálat eredményeképpen a biztonsági jelentést, illetve a biztonsági elemzést módosítani szükséges, akkor annak módosítással érintett részét, jelentős tartalmi módosítás esetén a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt **biztonsági jelentést vagy biztonsági elemzést** az üzemeltető a felülvizsgálatot követő kilencven napon belül **megküldi a hatóságnak**.

A Kat. utolsó módosítása pontosította a biztonsági jelentés/elemzés felülvizsgálatának eljárásrendjét. A biztonsági jelentés/elemzés felülvizsgálatánál követendő eljárásrend azonos. A jogszabály szövege jelenleg részletesebb leírást tartalmaz a biztonsági elemzés esetében, azonban – tekintve, hogy ez csak a korábbi jogszabályszöveg pontosítását eredményezte – ez a jogalkotó szándéka szerint vonatkozik a biztonsági jelentés felülvizsgálatára is. Ez következik abból a tényből is, hogy a Kat. végrehajtására kiadott R. nem tesz különbséget a „két” eljárás között. A következő jogszabály felülvizsgálat alkalmával a jogszabály szövege ennek megfelelően pontosításra kerül.

II. Felülvizsgálat rendje

A biztonsági jelentés/elemzés felülvizsgálatát a kikötés nélküli hatósági határozat kiadását követő 5. évben kell elvégezni.

A biztonsági jelentés/elemzés felülvizsgálatának **eljárási rendje** a következő

- **Hatósági felhívás kibocsátása.** A szakértői csoport 2008. évi emléketető 4. pontja alapján határidő megállapításával minden üzemeltető megkapja a hatósági felhívást (végzést) a felülvizsgálat elvégzésére, amely tartalmazza a felülvizsgálat szempontjait és határidejét (90 nap). A felülvizsgálat célja a kikötés nélkül elfogadott korábbi biztonsági jelentés/elemzés felülvizsgálata és pontosítása a jogszabályban meghatározott 5 éven belül.

- **Biztonsági jelentés/elemzés üzemeltetői felülvizsgálata.** Az üzemeltető a hatósági felhívást (végzést) követően elvégzi a biztonsági jelentés/elemzés felülvizsgálatát. A felülvizsgálatról a felülvizsgálati szempontrendszer alapján **jegyzőkönyvet kell készíteni.**
A jegyzőkönyvben rögzítésre kerülnek (a szükséges formai kellékeken kívül) a változások rövid ismertetése, ezek kihatása a biztonsági dokumentációban rögzítettekre, a veszélyeztetés mutatószámaira, a módosítási igény tartami kifejtése. Amennyiben az üzem tevékenységében biztonságra kiható változás nem történt azt is deklarálni kell.
A felülvizsgálatot az üzem nagyságától függően egy vagy több lépcsőben (létesítményenként) lehet elvégezni, szakmai team bevonásával. A team tagjai célszerűen: az üzem szakmai vezetése, a veszélyes létesítmények, technológiák vezető beosztású alkalmazottai, szakértő cégek képviselői, seveso referensek, EBK képviselők.
- **A felülvizsgálat eredményének közzlése a hatósággal.** A felülvizsgálatról készített jegyzőkönyvet az Üzemeltető a hatóság részére határidőre megküldi.
Amennyiben a felülvizsgálat eredményeként **a biztonsági dokumentáció módosítása nem indokolt,** akkor a jegyzőkönyvet **a katasztrófavédelmi engedély meghosszabbítására vonatkozó kérelemmel együtt** kell benyújtani.
Amennyiben a felülvizsgálat eredményeként **a biztonsági dokumentáció módosítása szükséges,** az üzemeltető elkészíti, és a jegyzőkönyv megküldését követő 90 napon belül megküldi a biztonsági jelentés/elemzés módosítással érintett részét (pl.: belső védelmi terv, biztonsági irányítási rendszer szervezeti része, stb.). Jelentős változás esetén az üzemeltető módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt biztonsági jelentést/elemzést küldi meg a katasztrófavédelmi engedély meghosszabbítási kérelmével együtt.
- **A felülvizsgálati jegyzőkönyv vizsgálata.**
 1. eset: Ha az üzemeltető biztonsági jelentés/elemzés módosítási igényét nem állapította meg. Az üzemeltető által benyújtott jegyzőkönyvet a hatóság megküldi a szakhatóság részére. Amennyiben a felülvizsgálat eredményének üzemi felülvizsgálata szükséges a hatóság és a szakhatóság a helyszíni szemlét tart, amelyet célszerű a hatósági ellenőrzéssel egyidőben tervezni. A vizsgálat eredményeként a hatóság dönt a katasztrófavédelmi engedély meghosszabbításáról és annak feltételeiről, vagy a biztonsági jelentés/elemzés módosítását határidő szabásával írja elő. Az üzemeltető által benyújtott dokumentáció valóságtartalmának vizsgálata az engedélyezési szabályok szerinti rendben történik.
 2. eset: Ha az üzemeltető biztonsági jelentés/elemzés módosításának szükségességét az megállapította. Az üzemeltető által benyújtott dokumentáció vizsgálata az engedélyezési szabályok szerinti rendben történik.

Mellékletek:

1. Követelmények a biztonsági jelentés/elemzés felülvizsgálatához.
2. Követelmények a belső védelmi terv felülvizsgálatához.

KÖVETELMÉNYEK

a biztonsági jelentés/elemzés időszakos felülvizsgálatához

A felülvizsgálat alapja:

- az üzemben történt főbb változások, melyek lehetnek:
 - technológiai változtatások (fejlesztések, korszerűsítések, kiváltások, új anyagok, stb.);
 - veszélyes anyagokkal kapcsolatos változások (új anyagok használata, anyagmennyiségek változása, stb.)
 - személyi (vezetői és munkavállalói) feltételrendszer változásai (munkakörök átszervezése, kiszervezések, leépítések, új feladatkörök stb.);
 - technikai eszközrendszer változásai (új eszközök, berendezések, selejtezések, korszerűsítések);
- az üzem környezetének változásai (infrastruktúra, gazdálkodó szervezetek, stb.)
- technológiai eltérések, üzemzavarok, rendkívüli események, balesetek tapasztalatai;
- a belső (külső) védelmi terv gyakorlatok tapasztalatai;
- a (biztonsági) irányítási rendszer külső és belső auditálásának tapasztalatai.

A felülvizsgálat szempontjai:

- a veszélyes ipari üzem állapota mennyire felel meg a biztonsági jelentésben/elemzésben bemutatott helyzetnek;
- a veszélyes ipari üzem biztonsági színvonalának mutatói reálisan mutatják a valós helyzetet;
- a veszélyes ipari üzem által okozott veszélyeztetettség változásai: a külső és belső változások befolyásolták-e a veszélyeztetés mutatóit;
- a belső védelmi terv megfelelősége (külön szempontrendszer szerint).

A felülvizsgálat tárgya (a biztonsági jelentés/elemzés tartalmi követelményei szerint):

- a veszélyes ipari üzem környezete
 - veszélyeztetett területek bemutatása (lakott területek, gazdálkodó szervezetek, közintézmények, műemlékek, stb.)
- a veszélyes ipari üzem bemutatása
 - veszélyes anyagok (veszélyes ipari üzem azonosítása, veszélyes anyagok leltára)
 - tevékenység, alkalmazottak, termékek
 - normál üzemi és veszélyhelyzeti infrastruktúra
 - veszélyes létesítmények, technológiák (technológiai folyamatok, paraméterek, védelmi és jelző rendszerek, üzemállapotok)
 - rajzi dokumentációk (helyszínrajzok, folyamatábrák)
- a súlyos baleset következtében kialakuló helyzetek leírása, veszélyeztetés értékelése
 - a veszély meghatározása (a súlyos baleset lehetőségének azonosítása, eseménysorok, okok és körülmények meghatározása)
 - súlyos balesetek előfordulási gyakoriságának, illetőleg valószínűségének meghatározása (frekvenciák);
 - súlyos baleset következményeinek értékelése (kikerülés, terjedés, veszélyeztető hatások, veszélyeztetett területek)
 - az egyéni és társadalmi kockázat meghatározása
 - veszélyességi övezetek;
- a súlyos balesetek elleni védekezés eszköztendzere;
- biztonsági irányítási rendszer, irányítási rendszer
 - szervezet, feladat és hatáskörök, erőforrások biztosítása
 - biztonsági irányítási rendszer normái (technológiai leírásokat, utasításokat, egyéb szabályzókat);
 - vezetőségi felülvizsgálat tapasztalatai
- belső védelmi terv (külön szempontrendszer szerint).

A felsorolás nem kimerítő jellegű, kizárólag a legfontosabb tartalmi elemeket részletezi. Előfordulhat, hogy egyéb tényezők változása is jelentős lehet, melyek általában az adott üzem esetében állandónak tekinthetők. A felülvizsgálatot a biztonsági jelentésben/elemzésben előforduló valamennyi információ tekintetében el kell végezni a fenti szempontok alapján.

KÖVETELMÉNYEK

a belső védelmi terv (BVT) időszakos felülvizsgálatához

A felülvizsgálat főbb szempontjai:

- a BVT-ben megjelölt intézkedések megfelelnek az üzem veszélyeztető hatásainak;
- a BVT-ben megjelölt feladatok végrehajtására a szükséges feltételek, erők, eszközök rendelkezésre állnak, azok megfelelnek a jelentkező feladatoknak (teljesítmény, állapot, stb.);
- a feladatok teljeskörűen lefedik a védekezési igényeket, a megadott módon és időrendben végrehajthatók;
- az irányító szervezet képes a megfelelő intézkedések meghozatalára;

A felülvizsgálat tárgya (a BVT tartalmi követelményei szerint):

- a súlyos baleset következtében kialakuló helyzetek;
- a védekezésbe bevont erők, eszközök;
- a védekezésbe bevonható üzemi és települési infrastruktúra;
- veszélyhelyzeti intézkedések:
 - riasztás, értesítés
 - mentés, kimenekítés
 - technológiai intézkedések: vészleállítás, kiszakaszolás, stb.
 - tűzoltás, kárelhárítás, egyéb beavatkozás;
 - magatartási szabályok, stb.
- a veszélyhelyzeti irányítás szervezete:
 - feladat és hatáskörök megfelelősége;
 - nevek, elérhetőségi adatok;
 - technikai infrastruktúra, stb;
- külső védelmi tervvel kapcsolatos tevékenységek:
 - felelősök, elérhetőségek;
 - riasztás módja;
 - információk tartalma, információátadás módja, stb;
- a BVT oktatása, felkészülés, gyakorlatok (időtartam, gyakoriság, tematika, stb.).